

GAZETA TRANSILVANIEI

Redacţia şi Administraţia
PIAŢA LIBERTĂŢII BRĂŞOV
Telefon 226
Abonament anual 360 lei
Pentru străinătate 800 lei
Anunţuri, reclame, după tarif.

Fondată în 1838 de George Bariţiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuşi, cetăţene, şi pentru
tine, la libertate, legalitate şi cinste.

Partidul Naţional român şi Preoţimea

Este cunoscut de toată lumea că Partidul liberal a dat un esalt continuu ca să câştige preoţimea din Transilvania pentru sine. În multe locuri a reuşit, desprijind astfel de preoţi, creând cauze de diferenţiere între aceşti doi factori cari trebuie să stea nedeslipiţi. E bine s'o spunem aşa cum este — fiindcă ocolind chestiunea, nu aducem nici o îndreptare. Şi vom pune în lumină şi argumentele ce au adus unii preoţi ca să scuze trecerilor în tabăra liberală. Bine înţeles, nu ni vom ocupa de ceea ce dădă preoţi cari au comis acte nepermise în alegeri cum a fost la Reghin de pildă sau la Dej — fiindcă aceste fapte ating grav demnitatea de preot şi noi nu mai considerăm, pe cel cari le au făcut, ca slujitori demni ai Altarului. Furtul de urne sau abuzurile neruşinate nu puteau fi practicate nu de preot dar nici de cel din urmă agent politic.

Vom considera aci numai pe acei preoţi cari au o convingere sau, în numele ei, spun că au acţionat aşa cum s'au manifestat în ultimii ani în viaţa politică.

Înainte de toate, trebuie să evidenţiem că vedem în preoţimea noastră un factor social de căpetenie pentru o viaţă demnă cetăţenească — ea fiind conducătoarea spirituală a poporului. Preoţimea, ori ce s'ar întâmpla, trebuie să stea cu poporul, sfătuirându-l, îndrumându-l pe căile cinstei, legiului, dreptăţii şi muncii. Preoţimea nu poate fi slujitoarea conştiinţelor ci lumina lor curată, căutând să le îndrume către moralitatea perfectă. Atunci, nu poate fi preot ştimat acela care uită datoria această, din mic sau mari interese particulare, se face agentul unei dictaturi politice care impune întinerul în locu luminei, fiindcă numai în întinerce pot trăi dictaturile.

Să fim cu luare aminte, fiindcă politica nu trebuie să deschidă prăpastia între preoţime şi popor — tocmai din capitalul interes naţional de-a putea avea în sate şi în oraşe factorul eminent moral care să fie judele lui nepărtinitor, cu dreptatea lui Dumnezeu, în raporturile dintre cetăţeni, împăciuitoare iar nu învâlbitor de suferinţe.

Rostul preoţiei noastre în viaţa socială este acesta. Îl dorim din suflet să-l ştie sînta că de curând şi să dea dovadă de pregătire pentru ei. Bine înţeles că o astfel de viaţă este de jerfă — nu de îmbogăţire. Dar nu este drept, să i se ceară preoţiei numai jerfă. Şi aci intervine rostul adevăratei activităţi sociale a unui partid — adică să ştie să creţeze factorilor de conducere în societate situaţia ce o comportă rolul ei au.

Partidul Naţional român cunoaşte situaţia creşterii preoţiei şi vede unde este pericolul cel mare al raptului ce se va produce între popor şi preoţi de se vor continua metodele de păcălăstire. Nu vrem să vorbim şi să ne ocupăm acum de edecăţuirea preoţiei sau de cauzele ori de confuziune — ci de rolul strict social al preoţilor, care ni interesează. Ori ce cauză, cum a fost şi improprietăţile preoţilor, care ar aduce o situaţie de ură între popor şi preoţi, noi sîntăm datorii să o înlocuim, să o desfiinţăm.

Atunci? Ce datorie are un partid politic în primul rând faţă de preoţime?

Una singură: *de a-i crea o situaţie coresponsabilă misiunii sale sociale, de a o scoate din lupta pentru existenţă, pregătind pentru rezistenţă, cu toate cele necesare îndeplinirii misiunii sale, ce i se impune dela sine.*

Să facem preoţiei situaţia sa independentă de mizeriile zilei, să dăm ceea ce trebuie să-i dăm, fără ca să atingem interese imediate ale poporului şi atunci avem dreptul să-i cerem exacta îndeplinire a misiunii sale.

Partidul Naţional român se va strădui credem, să facă această operă mare, tocmai fiindcă este pe deplin convins de primejdia naţională introdusă prin acţiunea demagogică a partidului liberal, care a vrut şi vrea să-i facă din preoţi agenţi — cu ori ce risc pentru acţia, fără să ştie dea seama că astăzi nu mai este posibil să domine poporul impunându-i credinţe ce nu sînt ale lui.

Dar să ni întorcem la principiul argument adus de acei preoţi cari au bezat acţiunea lor de părsărire a Partidului Naţional pe argumentele unei convingeri. Zic aceştia că au părăsit Partidul Naţional fiindcă ar fi al uniţilor. Acest argument este atât de puţin serios, în cât poţi să-l întorci celor ce se folosesc de el astfel: „dacă de dragul unei conştiinţe ortodoxe ai făcut-o, de ce, preoţi ai ortodoxismului, părăsiţi un partid care are majoritatea aderenţilor botezaţi în ortodoxie — pretextând că sînt şi uniţi în conducerea acestui partid? De ce nu rămâneţi la postul de datorie al ortodoxismului şi în acest partid? Oare părăsind terenul unei activităţi comune, îndepliniţi o datorie de conştiinţă, ori faceţi un act de lăşitate, slujind uneltirilor subversive cari caută să oprindă lupta confesională între fraţii de acelaş neam, în loc să lumineze conştiinţele”.

Şi tot astfel pentru pretinsul boişevism al Partidului sau pentru regionalismul său.

Am pus în lumină acest singur dar principal argument, pentru ca să arătăm zădărnicia lui şi să afirmăm că attele au

foşi interesele ce-au prezidat la trecerea în tabăra liberală a unora dintre preoţi — fiindcă şi dintre uniţi sînt azi în acea tabără şi deci se găsesc şi acum la un loc. Ceea ce credem noi că a hotărît pe unii dintre preoţi să facă politică liberală este *interesul personal* şi promisiunile făcute de guvern. Din punct de vedere politic, nu i regretăm pe aceştia — dar din punct de vedere social vedem primejdia care-l peste în primul rând pe ei, primjindu-se armonia absolut necesară între preoţime şi popor.

Poporul are credinţă fermă în Partidul Naţional român, care de peste 70 de ani stă în fruntea lui. O ştiu preoţii mai bine ca oricine. Cine se opune aşa dar acestei credinţe — îi este dusman poporului. De ce atunci neapărat să facă politică contrară poporului, când se potnaşte conflicte neamărate — cum s'au şi întâmplat — între preoţi şi popor?

Preoţimea trebuie pusă în afară de partide. Ea are rostul de-a împăca nu de-a învâlbii şi o slujbă politică de realizat: *politica naţională. Pentru neam şi Patrie prin Biserică, din Partid şi pentru sine, prin Biserică nu, hotărât nu.*

Partidul Naţional român a mărturisit nu odăstă această credinţă şi va proceda, de sigur, la guvern, conform ei.

V. St. I.

„Conferinţele” dela Cluj.

Părerile d-lui Dr. Valeriu Branice.

Se ştie, că la „conferinţele” politice dela Cluj ţinute sub egida revistei „Societatea de mână” la iniţiativa d-lor Goja şi Bogdan-Duică a fost invitat să participe şi d-l Dr. Valeriu Branice membru în comitetul central executiv al P. N. R.

D-l Dr. V. Branice n-a luat parte la conferinţă, în schimb a adresat comitetului o scrisoare, care a fost citită la conferinţă de d-l prof. Dr. Ghiţu.

Sincer şi consecvent ca întotdeauna fruntaşul nostru lugojan a declarat neted, că conştiinţele concepute în sensul în care au fost, n'au nici un rost practic.

„Întruinţele de felul celor organizate de către d-voastră — zice d-l Branice — crează numai confuzia în capetele oamenilor. Când era mai mare nevoia de unitate, noi ne-am rasfărat ca potârnicile, neputând salva unitatea ardelenască. Din cauza aceasta azi nu avem viaţa socială românească la tot cuprinsul Ardealului. Nu pot participa la o întrunire la masă a băbu participanţi doritori de *plăntării politice*”.

Scurt dar cuprinzător!

Alegerea dela Reşiţa-Bocşa. Rezultatul alegerii, deşi trebuie să fie cunoscut la ora aceasta când punem ziarul sub presă, nu-l avem încă. Am încercat să obţinem informaţii dela Bacăreşti şi Cluj. Nu se ştie încă nimic.

Participarea României la expoziţia de artă decorativă Apelul Principelui Moştenitor Carol

Franţa cheamă toate naţiunile civilizate ale lumii să ia parte la marea expoziţie internaţională de arte decorative ce va avea loc în vara viitoare la Paris. Cu toţi ne-am dat seama că fără noastră nu trebuie să rămânem în afară de această manifestare mondială. Deşi dezvoltarea statului nostru, unitatea şi consolidarea naţională au impus cu tărie în primul plan alte probleme decât acelea a artelor decorative, totuşi avem datorita de-a arăta lumii că alături de operele măreţe sau realizările puternice ale altor naţiuni, prezentăm şi noi o latură interesantă a sensibilităţii omeneşti şi dacă nu chiar opere definitive, în orice caz posibilităţi şi mari speranţe pentru viitor.

Greutăţile financiare prin care trecem, nevoia covârşitoare de economie, ne-a făcut să credem până în ultimul moment că cu toată imperioasa necesitate de a eşi la lumina concursului internaţional ar fi poate mai bine să ne abţinem deocamdată, având convingerea fermă că va veni în curând şi ceasul manifestărilor şi victoriei noastre. Străinătatea însă şi în special Franţa, unde se cunoaşte mult din creaţiile noastre, mai ales pe terenul broderiei, nu înţelege gestul nostru care riscă să fie interpretat ca un act lipsit de obişnuita curtoazie internaţională.

În asemenea condiţii, deşi cu mult prea târziu, suntem datorii să părăsim rezerva ce ne-

am impus şi să căntăm a câştiga vremea pierdută.

Evident timpul e scurt şi nu de acum în colo se pot începe lucrări originale în vederea expoziţiei. Fiecare însă, ştim personal sau din auzite, unde se află lucrări de valoare cari pot fi împrumutate cu toată garanţia şi asigurarea formală că se vor păstra şi restitui în perfectă stare.

Fac apel la toţi posesorii unor asemenea obiecte, — broderii, ţesături, ceramică, feronerie, obiecte şi mobilă uzuale, pictură, sculptură, etc. — fac apel la toţi artiştii şi artiştiele ţării, înţelegând larg prin aceasta pe toţi cari, profesionişti sau nu, au simţit nevoia de a crea ceva frumos, au adăugat schimbat sau creiat un lucru de artă. Tutoeur mă adresez, tutoeur din toate provinciile ţării, din toate satele, din toate oraşele, ori ce meserie ar avea, căci în ori-care se poate ogîndi un suflet ales şi omul de gust. Pe toţi îi rog să unească sforţarea lor cu sforţările noastre şi împreună să căntăm a menţine ridicat numele nostru, prestigiul sensibilităţii noastre.

CAROL

Principe al României

P. S. Un jurat sub preşedinţia A. S. B. Principele Carol va face alegerea lucrărilor de expus. Ele se vor trimite la Fundaţia Culturală Principele Carol (str. Latină No. 10) de unde se obţin şi informaţii asupra expoziţiei internaţionale de arte decorative din Paris.

Raporturile partidelor din opoziţie

Doi ziare se ocupă azi de ele. Primul, *Cuobntul* scrie:

D. Iorga despre raporturile opoziţiei.

În drum spre Paris, în gara Craiova, d. Iorga s'a exprimat prietenilor d'aste despre situaţia politică şi raporturile partidelor, de opoziţie, în modul următor: „Relaţiile noastre cu Partidul naţional sînt dintre cele mai bune.

„Personal sînt pentru fuziune, nu însă renunşând la principiile de cari am fost călăuzit în toată viaţa mea.

„Condiţiunile esenţiale ale fuziunii sînt: Ordinea morală şi ideea naţională”.

„Aceste condiţiuni sînt însăşi baza partidului nostru şi a întregii mele vieţi.

„Am impresia că după stătea experienţe jera se va fi hotărât asupra guvernării pe care o merită şi de care are atîta nevoie.

„În tot timpul absenţei mele din ţară, prietenii şi colaboratorii mei d. Argetoianu ere deplină libertate de acţiune”.

Ziarul „Dimineaţa” — totdeauna bine informat din tabăra ţărăniştilor — scrie:

D. dr. N. Lupu s'a reîntors eri dimineaţă dela Topoloveni. Din câte au transpirat, de pe urma acestei călătorii n'a decurs nici o modificare — după cum de altfel noi am şi prevăzut la timp — în raporturile dintre Partidul naţional şi cel ţărăniştilor.

Raporturile sînt aceleaşi, sau, mai bine zis, nici nu există.

Mistunea d-lui Inculeţ

D-l Inculeţ a lansat singur din Chişneiu, ştirea, că plecarea sa în străinătate este în legătură cu reluarea legăturilor cu sovietele.

„Viitorul” se străduieşte acum în trei desmintiri ce plasează în paginile, sale ca să arate că este o prostie pretenţia d-nului Inculeţ. Deşi ministrul basarabean a dat chiar un interview — „Viitorul” desminte şi îl declară nu-l şi neavenit.

D-l Duce a spus despre misiunea d-lui Inculeţ că este o aberaţiune...

Sub bune auspicii pleacă la Paris d-l Inculeţ...

Noi argumente în favoarea abstenenței.

de dr. M. SUCIU SIBIANU,
medic de spital șef al templierilor (daniști-abstinenți) Brașov.

— Fine. —

Acum câteva săptămâni ziarul „Paris Sor” a întreprins o anchetă de cinste. A ales din întâmplare 100 persoane cărora le-a trimis din întâmplare 5 franci în mărci pentru plata unei datori — biaciateles în realitate inexistente. Numai 30 de persoane s'au grăbit să restituie mărcile și anume mai mulți deputați, senatori, medici și funcționari dintre cari 80% erau abștinenți și nici un comerciant sau cârciumar, deși fiecare profesiune a fost aleasă în număr egal.

Deci a 2 ua concluzie și al 2-lea avantaj al abstenenței e că păstrându-și intactă conștiința îți îndeplinești conștient datoriile, ai un caracter mai cinstit, o voință mai fermă un simț de rușine mai subtil, ești mai punctual, mai disciplinat, mai rațional, mai hotărât, mai energic, mai capabil de muncă, mai de curând în promisiunile tale mai exact în îndatoririle tale, tot atâtea calități superbe cari fac din om un bun cetățean. Toți abștinenții sunt clasiți și sunt cetățeni.

Și apoi se constată o foarte mare deosebire între puterea de rezistență a bunicilor noștri față de alcool și între cea a generațiilor de azi, cu lupta pentru existență incomparabil mai grea ca pe vremuri, cu nervii veci nic iritați și nevoe de o cură de viață de potolire, de mai mult aer curat ca altădată și nici de cum de excitante și narcotice. Chiar dacă ar spune doctorii că un pahar de vin e bun și sunt falși profesori ce i ce spun acest lucru, nu și dă bine seama ori-cine că adevărata sănătate rezidă în limpezimea spiritului, în o capacitate de muncă intactă co voință puternică, în o rațiune clară pe cari alcoolul ori cât de puțin ingerat le alterează. Și pe urmă nu și o datorie de cavalerism de a nu bea de loc, căci aceștia cari beau cumpătat și afirmă, că paharul lor de vin nu strică la nimenea — trag pe cel slab în prăpăstie. Din această cauză cumpătarea nu este o virtute — căci are ceva egoistic în sine și cumpătarea e produs destul deșiv, n'a salvat niciodată pe nici unul, a putut calma în colo câte un rău nu l'a suprimat însă nici odată cum zice drul L. grain.

Ei tă dece numai, abstenența totală și desăvârșită este o virtute — căci singură are ca bază un act de cavalerism, de nobil altruism.

Dintre precursorii anlici și celebri ai medicinei — Hipocrat spune de vin că e un tonic Gallemus spune că e amelior narcotic, paralizant și acest echivoc nefast se menține încă și între medicii zilelor noastre. Dar prin abstenență, care singură are în mână cheia regulilor fără excepții suprimi în modul cel mai desăvârșit acest echivoc — căci și aici sunt toți medicii de acord — abstenența oferă oboseli, boala, bătrâneții și epidemiilor o rezistență pe care băutorul niciodată n'o poate avea. Din cei ce au murit de boli infecțioase în decursul războaiului sunt 66% alcoolici și abia 7% abștinenți. la spitalele din New York dela legea prohibiției înceace a scăzut mortalitatea cu 51% deci mor cu jumătate mai puțin oameni decât în epoca umedă, tuberculoza a scăzut cu 55%, atrofia hepatică cu 55%, nefrită cu 24%, sinuciderile cu 15%. Și astăzi dacă ne ridicăm dela sănătatea individuală la sănătatea colectivă societățile de a-

sigurare și u ce'nseamnă abstenența — ează statele se resimt de enormele ei binefaceri, căci sporesc ca' Statele Unite depunerile la bănci-comunale întrebuințază mai puțin pentru ajutorarea celor nevoiași se cumpără mai multe alimente, haine, cărți, gazete ca'n anii trecuți — s'a ameliorat viața familială, copiii sunt mai bine îmbrăcați și divorțurile s'au rărit. De altfel ceea-ce am expus acum e un argument vechi, dar l'am scris totuși căci ziarele franceze și engleze de sub influința capitalului alcoolic cari turbează de răzaz că dela prohibiție iacooce li s'a zădărnicit exportul de vinuri și șampanii, colportază fel de fel de minciuni de fiasco al legii prohibiției în America.

Lucrătorii din New York, cari își clădeau case de 1560 dolari își clădesc azi de 8000—12000 E interesant cazul „Ada Jurka” citat de dr Foerster în celebra sa carte îndrumările vieții Ada Jurka născută în 1740 în Belgia moartă în 1802 a fost belivă, hoasă și vagabondă. A lăsat urmași naturali ca nepoți și strănepoți 834 și s'a urmărit în mod oficial viața la 709 persoane dintre cari au fost 106 nelegitimi, 142 cerșitori, 64 trândă în mizerie, 181 prosluate, 76 pușcăriși, 7 criminali. În 75 de ani această familie a costat pe stat (ajutoare, închisori, procese peste 5 milioane de franci belgieni).

Un coleg m'ea treabă odată: Bine doctore nu beai și nu fumezi: dar atunci ce ce mai rămâi în viață? Am fost foarte vesel să răspund la această întrebare căci acest răspuns e un nou argument în favoarea abstenenței. Și anume că nebând și ne fâmiând înseamnă ce e drept că perzi dintr'o plăcere seducătoare și periculoasă, dar câștigi prin faptul că un abștinent poate gusta mai adânc deliciul unui fruct bun și dulce ci unei torte sau prăjituri căci toți abștinenții sunt prietnici fructelor și ai dulcețurilor cari după cum am spus mai sus conțin intact molecula de zahăr un aliment perfect asimilabil de primul rang.

Trecem peste celelalte argumente contra alcoolului pe cari le-am mai publicat și eu în alte dăți și cari sunt mai cunoscute, și argumente mai des amintite în legătură cu dezastrea alcoolului și anume scăderea capacității de muncă corporală și intelectuală, oprirea dezvoltării, pierderea simțului realității, sporirea bolilor venerice, scăderea de rezistență a unei armate unde se consumă alcool, cele 470,000 de morți prematuri pe au înțara noastră în urma alcoolului. Iată replica dr. H. saas în senat).

Profesorul dr. Obregia dela universitatea din București unul din cei mai mari neurologi ai noștri o spune ziele trecute în Consiliul sanitar superior relativ la anteproiectul de lege asupra beuturilor spirtoase „că ori-ce campanie de combatere a tuberculozității și sifilisului, pelagrei și mortalității copiului, trebuie să înceapă prin lupta contra alcoolului. Idealul ar fi legea prohibiționistă, că în Confederația nord-americană. Dar până atunci trebuie să luăm măsuri repede deși mai puțin radicale, căci în numărul colosal de 168,000 de cărămii din țară deci 1 la 97. suflete (dintre cari mai mult de jumătate sunt minori) nu sunt socotite și aște localuri unde se debitează alcool, ca d'farite depozite și birouri alcoolice, restaurante, celenere, birturi, oteluri, ospăăr, hauri, băcănit-bodagi și con-

sumuri, cu camere separate cari fac concurența celor mai fat-mosse cârciume”.

Și în sfârșit un argument nou în favoarea abstenenței și prohibiției este argumentul economic. În 1910 Franța a produs din grâne de cereale 2153 hectolitri de alcool sacrificând 141.393,800 Kg. de orz, secară, ovăș, porumb 9.202 171,200 Kg. melasă ceea-ce face 90,000 000 Kg. de zahăr pierdut și 18 714,824 quintale de sfacă ceea-ce face 236,000,000 Kg. de zahăr pierdut pentru consum. Rusia care se plânga de foamete distruse anual 1,250,000 tone cereale pentru a fabrica 411,020,000 litri alcool pur. Rămânia fabrică din cereale 205,000 hectolitri de alcool. La aceste cantități citate din întâmplare din diferite țări se adaugă enorme cantități de struguri și fructe ce se perd deasemenea dela consumațiune transformându-se în vin. Așa Franța recolta din struguri 48,886 000 Hectolitri. Rămânia 4 000,000 Hectolitri de vinuri. Deci nebând noi alcool ca să zicem așa restituim consumației alimentele așa de prețioase nutrirei și bunăstării poporului, ează ceea-ce înseamnă legea prohibiției și pentru țara întreagă o pot spune mai bine marii neguțatori de vinuri din California cari transformându-și marile lor fabrici de vinuri în fabrici de mierz de struguri și fructe au un venit de 4 ori mai mare azi decât înainte de anul 1920 (introducerea legii prohibiției).

Am început cu un citat al drului L. grain acest articol și tot cu el vreau să-l sfârșesc. E ușor de urmat cum s'a dezvoltat dogma nenorocită a alcoolului. Din ai o s'afilia s'a dezvoltat alcoolismul și din ea alcoololatria (obsesiunea violentă) Alcoolatul și d'istoria hecatombale de inteligență, de nenorociri, de mizerii, de averi și de vieți. Alcoolul e viciul bestial în om și numai abstenența și prohibiția ne face eșărși oameni adevărați cari ne va duce la pacea mondială.

Brașov, în 9 Ianuarie 1925
dr. Suciul Sibianu.

Biblioteca din Sân-Mihai (Jugoslavia)

Ni sa scrie:

Ziarul „Universul” scrie, că autoritățile jugoslave au confiscat biblioteca școlii din Sân-Mihai, și că guvernul român va interveni în această chestiune, ca biblioteca să fie redată destinațiunii sale. Eu care cunosc: atările din Bănatul Jugoslav și care înainta cu 20 ani am fost încredințat cu organizarea bibliotecii populare a Asociațiunii în Sân-Mihai, em absoluta convingere că guvernul român nu va interveni în această chestiune, precum nu a intervenit nici în alte chestiuni în cari era dator să intervină. Și iată pentru ce

După încheierea tratatului dela Trianon Comitetul Central al Asociațiunii din Sibiu disolvând despărțământul Panciovei, ma încredințat să dispun de averea acelu despărțământ și de biblioteca după cum ești de bine. Organizându se chiar atunci o societate culturală românească în Sân-Mihai, a cărei st. tute se credea că vor fi aprobate de guvernul Jugoslav, am dispus ca acea societate să primească biblioteca Aștrei. Dacă s'a confiscat biblioteca școlii, atunci guvernul român nu mai poate interveni, căci școalele din Sân-Mihai sunt acum a le statului Jugoslav și aceasta nu ar putea tolera un amestec străin în afacerile sale interne.

Comuna Sân-Mihai are 5000 locuitori toți Români. A avut șase școli românești în ezi nu are nici una.

P. Stoica.

+ Col. I. P. D. FLORIAN

Din Orăștie ne vine vestea dureroasă despre moartea inimosului nostru colonel i. r. Dumitru Florian. Cunoscut fiind în cercurile cele mai largi ale Ardealului, vestea morții sale va produce pretutindeni profunde regrete.

Soldat din creștet până în tălpi — era pe vremuri unul din cei mai simpatizați ofițeri români din fosta armată austro-ungară — a fost mult apreciat în cercurile militare pentru calitățile sale ostășești. Român de inimă și om de societate l'a parte la toate mișcările culturale și sociale românești, fiind mult iubit pentru caracterul său deschis și firea sa veselă.

A făcut războiul mondial, iar după prăbușirea imperiului habsburgic a fost între primii ofițeri ardeleni, cari au organizat gărzile naționale înrolându-se apoi în armata română.

După retragerea sa din armată a trăit la Orăștie, unde alături de iubita sa soție s'a ocupat de gospodărie și de atelierul de țesătorie și industrie de casă din Orăștie.

Odihnească în pace!

Familiiilor îndoliate le transmitem sincerile noastre condolențe.

Mișcarea culturală în Sibiu

Sibiu, 10 Ian. 1925.

Sub egita despărțământului Sibiu al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român” s'a început a doua serie de conferințe în legatură cu „Extensiunea universitară” din Cluj.

În programul acestei serii: 1. Lună 12 Ianuarie. 2. Marți 13 Ian. 3. Miercuri 14 Ian. 1925 prof. I. D. Ștefănescu (București): Evoluția picturii religioase în Moldova și Bucovina.

4. Duminică 18 Ianuarie prof. V. I. Bărbat (Cluj): Condițiile de dezvoltare ale culturii.

5. Sâmbătă 24 Ianuarie. Dr. I. Lupuș (Cluj): Ideea de libertate și unitate națională în trecut.

6. Duminică 25 Ianuarie. Tzigara-Samarcaș, dr. muz. Fund. Carol (București): Subiect rezervat.

7. Vineri 30 Ianuarie. Mihal Dragomirescu, prof. univ. (București): Subiect rezervat.

8. Duminică 1 Februarie. G. Bogdan-Duică (Cluj): Titu Maiorescu.

9. Lună 2 Februarie. G. Bogdan-Duică (Cluj): C. Dobrogeanu Ghirea.

10. Duminică 8 Februarie. P. Grimm (Cluj): William Shakespeare.

11. Duminică 15 Februarie. Dr. S. Dragomir (Cluj): Avraam Iancu și Nicoae Bălcescu.

Duminică 22 Februarie. Festival pentru Sindicatul presel din Ardeal (afară de program).

12. Duminică 1 Martie. Al. Lăpădatu (Cluj): Subiect rezervat.

13. Duminică 8 Martie. I. Paul (Cluj): Furtii din societatea „Junimea”.

14. Duminică 15 Martie. D. Călugăreanu (Cluj): Curiozități fizologice.

15. Duminică 22 Martie. G. Vășian (Cluj): Dobrogea.

16. Miercuri 25 Martie. (Buna-vestire). Șt. Mateș (Cluj): Subiect rezervat.

17. Duminică 29 Martie. V. Bogrea: M. Eninescu.

18. Duminică 5 Aprilie. Fl. Ștefănescu: Problema socială a femeii în lumina psihologiei.

Pe lângă aceasta vor avea loc două schimbări artistice în galeria de tablouri Brekenthal sub conducerea d-lui prof. I. D. Ștefănescu, la zilele de 13 și 14 Ianuarie. Se vor explica operele de seamă din muzeu și problemele tehnice ale picturii moderne.

SCRISORI DIN MARAMUREȘ

Comercializarea pădurilor. — și reacța cultură națională! — Groedel revine.

Comercializarea pădurilor Statului înainte de-a fi legiferată a întreprins o încă d l Cudaibu, care se lăsese impresionat de telegrama lui Mihály Péter iscălită Petru Popescu, încât cu toate că s'a interzis exploatarea jupânului Elefant, în vederea noului comercializări pe seară mai înlănsă, nu se pot da lamnele promise pentru construcția școlilor. D l Anghelescu a rămas cu promisiunea și satele cu fundamentele expuse în temperaturilor.

Armonia dintre rezortul iac guvernarea competenților ridicul în ochii țării. Văduvele, orfanii și invalizii de mult nu au ce cere dela Stat, pădurile fiind monopolul boștrychidelor cu „pirigrafia la ureche”. Ca să poată scăpa de această pacoste Casa Pădurilor a fost nevoită să și construiască un gar portaliv la Bardocă pe Râul, la 30 km. de comună și gară. Contractul cu Elefant pare că l'a dobândit Groedel și atunci școlile perd nădejdea de-a mai primi lemnul de construcție.

Cultura e a cincea roată la car și în timpul anarhiei generale scopurile altruiste se înceacă, iar idealul național suferă umiliri peste umiliri. Statul ere în Vișăul de sus o moară părăsită destinată pentru a deveni Internatul gimnazial „Bogdan-Vodă”. De un an nu poate ajunge direcțiunea în posesiunea edificiului promis, căci serviciul lui Peri Wolf, prietnului d lui dr. C. Nădici, îi ține ocupat. Autoritățile sunt repulnicioase, iar elevii iughesuși în localul gimnazial suferă cumpăni. Peri Wolf a frâșpo tat motorul morerei și mai multe mașini la fabrica sa de piele și le folosește samovolnic. Așa ceva nici în Palestina nu e posibil.

Instinctul poporului simte primejdiile mari. Vestea că Groedel revine în Maramureș a umplut de groază pe Români cari ceată să prevină pericoul. Bătrânii rășonează: „Groedel Hermă bătrânul a venit în Maramureș cu 60,000 florenți și a fost scos de erar cu 100 milioane coroane. Când a venit erau 5%, evrei în județ, când a eșit au rămas 30% evrei”. Așii se tem de puterea mitel, prin care gișteșarii robesc națiunile și provinciile. Pe șasi numai agenții trșilor Groedel dela „Fabank” l'a știut pécăli, iacăt pădurea universității o cu vândut cu 16 milioane coroane sur mai lefiin, decum a cumpărat-o în urma neaprobării contractului Foresta din Mălaeș. Cum se procede cu compozesoratele dia Vișăul de sus și Borșa cu agenții ardea și Péter — sub administrația Mihály yentor lumea e îngrozită, iar Români se gâdesc la pașaport.

Permisele de vânatoare, port-armă și de căni s'au prelungit până la 1 Februarie 1925 și nu până la 1 Ian., cum greșit s'a publicat în nrul trecut.

Banca „CETATEA”
BRAȘOV
caută practicanți de birou. Cererile să se adreseze la Centrala (Palatul Continental)

3 3-3

Săcelele în trecutul apropiat, astăzi și în viitor

de Dr. VICTOR JINGA.

— Fine. —

Industria textilă, întrebându-se o materie primă ușoară și având nevoie de o energie relativ redusă, se orientează mai ales după centrele de consumație și — ceea ce e mai neobișnuit — și după centrele tradiționale cu lucrători specializati. În adevăr, în această industrie elementul omanesc, în ciuda unei mecanizări progresive, își păstrează un rol de căpetenie și de aceia în toate țările, stabilimentele textile se grupează toate în jurul acelorasi vechi orașe în care veacurile au format o populație de lucrători speciali, pricepuți și legați de meseria lor.

Astfel de centre avem la Timișoara, Brașov, Arad, Cisnădie (vestit pentru spiritul de corp al postăvarilor săi) iar în vechiul regiu, cu tradiții mai recente, București și Buhuși.

Și aici e locul de a reveni asupra industriei casnice. Trebuie mai întâi, când se vorbește de industria casnică, să se facă o deosebire, dependentă de condițiile speciale în care se exercită această industrie după localități, precum și o deosebire care derivă din raportul în care venitul industriei de casă contribuie la venitul general al familiilor care o exercită; trebuie să se mai aibă în vedere și dacă industria de casă e continuu exercitată, adică zi de zi, sau dacă poate fi exercitată numai într-o anumită parte din an, câteva luni, într'un anotimp.

Din acest punct de vedere, populația rurală a țării se poate împărți în două mari categorii: populația de la câmp și populația de la munte și de la dealuri. Industria casnică e mult mai dezvoltată în a doua categorie și acest fapt cred că depinde de ocupația de muncă mai redusă a femeilor de la munte și de la dealuri în afară de casă. În satele de la munte, locuiește economii de vite, femeile au dat o mai mare dezvoltare industriei de casă și acolo unde sătenii români nu posedau sau nu posedă pământ arabil, industria casnică constituie un important mijloc de venit și o ocupație continuă în toate anotimpurile. În aceste sate, industria de casă trebuie să fie înzestrată cu instrumente care accelerează producția și o perfecționează, altfel ea n'ar putea rezista concurenței produselor fabricate cari năpădesc târgurile și ar rămâne producătoare numai a acelor țesături cari caracterizează gustul armonios al țărâncii noastre, și cari sunt numai rezultat al muncii manuale.

În fața de dezvoltare a muncii în care se găsește țara noastră, eu o populație care și după război este 80 la sută rurală, industria casnică este menită să devină unul din cele mai puternice instrumente de bogăție națională. În adevăr industria casnică utilizează brațe și timp cari altfel ar rămâne în cea mai mare parte neîntrebunțate. Populația noastră de la câmp și de la dealuri care se ocupă cu pădurăriul, de la timpurile 15-20 ore de lucru pe zi, care nu cere nici săptămână engleză, nici nuși cântărește vremea cu ceasul, este condamnată din cauza felului ineluctabil al muncii rurale să vegeteze cele 3-4 luni de iarnă.

Acest timp e o pierdere enormă în producția națională și ea constituie și pentru individ și pentru stat un dăunător gol de încasări. Individul și or putea însă organiza astfel viața, și-ar putea îmbogăți inventarul, ar

putea trăi mai bine, iar statul și-ar vedea ridicată balanța comercială.

În sudul Rusiei se încercase un ușor remediu în acest sens. Se înființase acolo fabrici cari luau numai iarna, utilizând astfel în anotimpul mori brațele libere. Ceva rămășiță din această organizare avem azi în Basarabia. Această organizare nu convine însă industriei mari azi. Pentru amortizarea enormelor capitaluri investite, fabricile sunt obligate să lucreze continuu, chiar și noaptea.

Astfel se prezintă problema industriei casnice la Săcele. Săceleanca n'are unde întovărăși pe bărbatul ei în munca agricolă sau în munca silvică care până acum nu e răspândită printre românii săceleni. Pentru ea țesutul e un mijloc important devenit și o îndelungă nădejde continuă în tot timpul anului. Dar așa după cum se lucrează azi, atât cantitativ cât și calitativ, e o enormă pierdere de vreme. Mijloacele rudimentare cu cari lucrează, condamnă această industrie la o inevitabilă dispariție din neputința de a rezista concurenței fabricilor și din neputința de a se acomoda gustului destul de schimbat al cumpărătorului acestor produse.

Continuarea industriei de casă cu mijloacele de azi, nu trebuie încurajată. Se câștigă puțin în timp mult. Numai adoptarea de noi instrumente de muncă pot reda industriei țesutului la Săcele o nouă înflorire și o nouă vigoare. Condițiile noi generale și noile raporturi între producție și consum invocă o preeminență în felul de a munci al acelor cari vor să menție ca principial izvor de câștig, indus-

tria țesutului. Pentru vremuri noi, mijloace, instrumente de muncă noi. Și pentru ca aceste instrumente să poată da maximum de producție și perfecționare, puterile individuale vor trebui să se grupeze pentru a și le procura. Industria textilă săceleană ar putea să se specializeze în produse căutate de o anumită clientelă. Grupele capitaluri prin băncile populare, ele vor găsi o investire în industria țesutului clădită tot pe baze cooperative, în industria de lungă tradiție la noi și de o specială abilitate la mocanțele săcelene.

Țesătorile noi prezintă și marele avantaj de a li se putea da o dezvoltare progresivă fără a păgubi înaprinderea prin investirea de capitaluri făcute în instrumentele mecanice anterioare noilor dezvoltări. Fabricile de postav sunt făcute din bucăți și dela câteva războie și torcătoare se poate trece treptat la un număr cât de mare. Și acest fapt e un mare avantaj, mai cu seamă când capitalurile disponibile sunt la început mici. Aici nu pot spune mai mult.

Am o dorință, înainte de a termina. Acei cari vor ceti rândurile mele, izvorite din dragostea ce o am pentru Săcelele în care m'am născut, să știe și ațora adevărul ce l-au desprins din celirea lor, să'ademeze și de zi pe cei de aproape ai lor, la unire.

Săceleni, des kideți vă mintea și inima îndemnatelor bune, dovedeți că înțeleg și vremurile noi, alungați dintr-o dată urările cari va despart și străngeți rândurile în numele înșăimor și nevoilor ce trebuie să va uzească. Nu aplecți la urechea elevațiilor mari și marante, avem în fața noastră un viitor frumos și altul urag și înșăimor.

Spre înălțatul sjaungem uitându-ne și înțelegându-ne, spre al doilea goalm în rânduri restituate. Cădând azi pentru noi, cădând și pentru cei ce vor veni după noi și vom avea binecuvântarea lor.

Vești bune din Săcuime

Ni se scrie: Comitetul filialii „Profilaxia Tuberculozei” din Sft. Gheorghie, în vederea ultimă pututa în Decembrie 1924, a luat hotărârea să desvolte o activitate mai intensivă pentru străngerea unui fond, care să formeze baza la edificarea unui pavilion de izolare. Până nu se va clădi acest pavilion, lupta contra tuberculozei este iloznică, întrucât bolnavii săraci atinși de tuberculoză desvinsă periclitează pe membrii lor de familie împreună cu mii de bacilii de tuberculoză prin tase și scuipat.

Aceasta se întâmplă mai ales astăzi în criza mare de locuințe, când câte o familie de muncitori, constătătoare din 8-10 membri, locuiește într-o singură cameră și de multe ori și aceea scundă, întunecoasă și umedă.

Este ușor de înțeles, că dacă un membru al unei astfel de familii safer de tuberculoză deschisă, cât de ușor va infecta și pe ceilalți.

În cazul însă, că există un spital (pavilion) de izolare, acest bolnav va fi smis din mijlocul familiei, va fi lăsat în spital și astfel pericolul infecției va fi înlăturat pentru cei sănătoși.

Având în vedere acest scop, s'a decis ca în iarna aceasta să se aranjeze o serie de serate de cântec, și anume tot la 2 săptămâni una.

La aceste serate vor fi invitați și muncitorii fără deosebire de naționalitate și religie, deoarece combaterea tuberculozei este de interes general.

Dupăcum bacilul tuberculozei nu cunoaște deosebiri de limbă, religie sau naționalitate, ci cunoaște numai organismul uman, tot astfel și la lupta contra lui trebuie să se angajeze toți

cari voesc să se numească oamnei și tribuduși; deaproapele se iabesc și pe ei înșăși.

Prima serata s'a ținut în seara zilei de 4 Ianuarie a. c. și de la ea a rōst taxă de intrare, totuși s'a reabuzat na beneficiu net de 15 lei lei numai din văzarea de măncări și beuturi.

Sperăm, că acest început îndăbărit să na fie numai un foc de paie și că toți oamnei de bine și conștiință de gravitatea problemei tuberculozei în țara noastră, vor da concursul lor pentru pașerea petrei fundamentale la edificatul combaterei tuberculozei în județul Transilvanic.

Construcția unui pavilion pentru izolare tuberculozilor, cari suferă de tuberculoză deschisă și au pot fi izolați la domiciliu.

Doctorul Poporului.

A sosit un mare transport de

Schiuri

ETABLIMENTUL FOTO & SPORT HERMAN GUST

Prundul Rozelor
No. 19.

†
Mult îndurerat: soția Victoria Florian; mama Paraschiva Florian; frați și surori Aurelia Florian, Sabina Banciu, Constanța Luca, Ionel Florian, Cornel Florian, Aurel Florian, Doru Florian; cumnați Valer Pop, Paul Luca, Aurel Vlad, Alexandru Vlad; cumnate Lelia Florian, Sofia Florian, Anuța Vlad, — au profunđa durere a face cunoscut prietenilor și cunoscuților pierderea scumpului lor

Dumitru Florian

Colonel în retragere, în etate de 56 ani, înecat din vizi în ziua de 9 Ianuarie 1925. În morăntarea va avea loc în ziua de 11 Ianuarie, ora 3 p. m. în cimitirul ortodox din localitate.

Serviciul religios se va face la locuința decedatului din str. Aurel Vlad.

O dăstie, la 10 Ianuarie 1925.

O înnească în pace și fie-i somnul lin!

Legea organizării corpului tehnic

Ministerul Lucrărilor publice ne aduce la cunoștință prin adresa No 179.5/924, că prin Monitorul oficial No 165 din 21 Iulie a. c. s'a promulgat legea pentru adăogirea unei dispozitii tranzitorii la legea asupra organizării Corpului Tehnic al Ministerului Lucrărilor publice.

Pe temelul acestei legi, înținerii și conducătorii de lucrări publice, să în cadrelor Corpului Tehnic la promulgarea legii și cari au ocupat funcțiunea ce le-ar fi dat dreptul să fie aduși în acel Corp, înainte de a li se recunoaște calitatea de cetățean român, vor putea solicita o singură dată aceluiași minister recunoșterea gradului sau vechimel lor în Corpul tehnic, luând seamă de timpul servit înainte de a fi înșcriși în acel corp.

Conform dispozițiilor acestei legi, cererile vor trebui adresate Ministerului Lucrărilor publice, în termen de șase luni dela promulgarea legii sub sancțiunea pierderii dreptului.

Această cerere va trebui să fie înșăpărat înregistrată la Ministerul Lucrărilor publice, până la 31 Ianuarie 1925, când expira termenul de 6 luni dela promulgarea legii sub sancțiunea pierderii dreptului conferit.

CINEMA APOLLO

Numai în zilele de 13-14 Ianuarie va mai rula marele film „PRATER” sau la curtea imperială din Viena. În cadrul Vienei de altă dată, a bătrânei metropole de pe malurile Danubiului pe care nimeni n'a vizitat o lăă să-i devie dragă, se petrece o zguduitoare dramă de dragoste între un descendent al străvechei aristocrații austriece și una din multele „FETIȚE DULCI” din Viena. Suntem cupinși de vârtejul de viață de dragoste și de lux al bătrânei curți imperiale.

În rolurile principale: Antonius Vaverka, Mary Philbin și Norman Kerry.

PROGRAMUL VIITOR:

LUCREȚIA LOMBARD

VINE! VINE!
Prințesa Sonia Orloff

În rolul principal: Contesa Agnes Esterhazy și Harry Liedtke.

Cețiți și răspândiți: „Gazeta Transilvaniei” cel mai vechi ziar românesc

Păstrarea liniștei în școlile secundare

O circulară a ministerului de Instrucție.

Ministerul Instrucțiunii, odată cu redeschiderea școlilor, a trimis tuturor școalelor secundare din țară o circulară privitoare la măsurile ce direcțiunile urmează să le ia, în cazul când și în aceste școli se vor produce turburări sau simple ațăări la turburări și scandal public din partea elevilor.

Ministerul recomandă supravegherea lecturilor elevilor și interzicerea participării acestora la întruniri cu caracter politic sau manifestații de stradă.

Circulara atrage atenția asupra faptului că, după noua lege pentru reprimarea infracțiunilor în contra liniștei publice (art. 16), părinții minorilor și orice persoană înșărcinată cu supravegherea și educațiunea acestora sunt răspunzători și pedepșiți penalmente, în cazul când minorii se vor găsi luând parte la manifestațiunile ce turbură ordinea publică.

Circulara se încheie cu un apel adresat corpului profesoral de a se asocia la ațijunea pentru menținerea în școală a atmosferei de ordine și liniște, atmosferă indispensabilă pentru ca școala să-și poată implini misiunea ei educativă.

PIVNIȚA BODEGEI BELVEDERE

s'a aprovizionat cu vinuri din regatul vechiu din **ODOBESTI**

clientelii sunt rugați a vizita pivnița unde se vinde **ENGROS**

Cu stimă **GH. CAPAȚINA**
STRADA HIRSCHER Nr. 9.
1153 9-10

CINEMA MODERN

Astăzi Marți 13 Ianuarie, mâine 14 Ianuarie și Joi în 15 Ianuarie rulează marele film

DEȘTEPTAREA PRIMA VERIE

dacă celebrul roman alui Weckind în cinci mari acte. Estrem de interesant.

Urmează apoi o comedie în 2 acte în rolul principal cu **Harold Loyd**.

No. 10/925

Publicațiune.

Comuna Râșnov, Județul Brașov, aduce la cunoștința generală, că, târgurile de vite și mărfă cari urmau să se țină în zilele de 24 și 25 Ianuarie 1925, conform ordinelor superioare, s'au amănat pentru zilele de 26 Ianuarie 1925 târgul anual de iarnă pentru vite, și în ziua de 27 Ianuarie 1925 târgul anual de iarnă pentru mărfuri.

Primăria Comunală.
Râșnov, la 12 Ianuarie 1925.
10 1-1 Notar. Por.

Dinți în cauciuc, Coroane de aur și tot felul de lucrări dantistice execută bine și ieftin

Atelierul dantistic **M. David**
1205 7-8 din Crizbav

INFORMAȚIUNI

Conferința de la Cluj a d-lui V. Goldș, în cadrul aranjat de revista *Societatea de mână* a avut loc aseară.

La încheierea foii ni se telefonează din Cluj, că conferințiarul n-a contribuit cu nimic deosebit la lămurirea situației. De încheiere 23 din cei prezenți au semnat un program de acțiune pentru Ardeleni pe baza celor 10 puncte principiale cunoscută, pe baza cărora avea să se ratifice fuziunea între Partidul național român și cel fără nesc.

Un raport mai amănunțit vom publica în numărul viitor.

Oprirea sărutatului în Cinema. Ministerul ungar de interne a lansat o ordonanță prin care se institue în permanență un varădist cu o menire specială la reprezentările de cinematograf. Acesta e în drept să facă în fiecare moment lumină pentru a controla purtarea publicului spectator. Părechi cari folosindu-se de întuneric s'au prea apropiat unele de altele, sau cari sunt surprinse sărutându-se, se arestează imediat. Aceste măsuri severe au fost provocate de o afacere senzațională, care s'a petrecut zilele trecute într'un Cinema din Budapesta. Din cauza unui defect, lumina aprinzându-se pe neașteptate a fost surprinsă o doamnă din societatea înaltă aristocratică, cum se îmbrășoasă într-o loje cu un tânăr. Soțul îngelat a provocat la duel pe tânăr și a înaintat divorțul în contra soției necredincioase.

Petrecerea de Bobotează aranjată de Reuniunea tinerilor române din Brașovul vechiu a avut, precum era de așteptat, un frumos succes atât moral cât și material. Corurile, declamațiunile, piesele de teatru ca și punctele orchestrei simfonice a reg. 89 Infanterie de sub dirigența d-lui prof. St. Voicu, au fost executate în mod ireproșabil scerând bogatele aplauze ale publicului numeros.

Dela Tokio peste Siberia la Londra Ziarul japonez „Sahi” a organizat un sbor cu avioane de la Tokio peste Siberia la Londra, care va începe la 1 Mai. Se crede că distanța va fi parcursă în timp de 16 zile.

Vom avea zile mai lungi în o sută ani. Profesorul de astronomie american Braun a socotit că zilele pământului devin în cursul timpului tot mai lungi. În curs de 10 000 ani ziua crește cu a zecea parte a unei secunde, prin urmare în o sută de ani cu o secundă întreagă. Profesorul Braun susține că descoperirea sa este una din cele mai însemnate realizări ale astronomiei matematice.

Banca „CETATEA” Brașov caută practicantți de birou. Cererile să se adreseze la Centrala (Palatul Continental)

Medicii din oraș și jur se reuneș Joi 15 Ian. arie 1925 ora 8 seara la casa Sf. Iulian. Ordinea zilei: 1) Grupele tuberculozei pulmonare și diagnosticarea prin Röntgen. 2) Splenectomie și Trepanație mastoidiană sub anastezie locală

Din cercul medical. dr. Ioan Herscovits medic de copii, întors din călătorie, și-a reluat consultanțele în Strada Fântânei Nr. 17 dela orele 3—5 d. a. Telefon 289.

Ministerul de finanțe aduce la cunoștința celor interesați că impozitul de lux și cifra de afaceri, pentru vânzările și operațiunile ce au avut loc în luna Decembrie, urmează a se plăti în cursul lunii Ianuarie curent, în zilele și după regulile stabilite prin instrucțiunile de aplicare a legii. Contribuabilii cari nu vor face plata la termen vor fi puși în contravenție și li se vor aplica sancțiunile prescrise de lege.

Zăpada urlă la Newyork. Telegrama din Newyork spun că în orașul Newyork a căzut atâta zăpadă încât e aproape imposibil să se curețe străzile, deși lucră în permanență 20.000 curățitori de străzi. Cauza este că viforul, care continuă să băntuie de-alungul litoralului, aduce tot din nou zăpada în oraș.

Eximpărăteasa Zita se va mărita în curând lăta cel mai nou plan al legitimiștilor maghiari, pentru ca Zita să se poată stabili împreună cu fiul ei Otto, viitorul rege maghiar, în Ungaria. În combinație, ca viitori bărbai ai Zitei, vin mai mulți aristocrați maghiari. Se vorbește de contele Iosif Hunyády, fostul mareșal al curții regelui Carol, care a însoțit pe stăpânul său în exil. O altă combinație ar fi mărișșu cu un conte Csekonic, cu un prinț Esterházy și chiar cu bătrânul conte Iuliu Andrássy. Eximpărăteasa Zita speră că după mărișșu ei va putea să obțină dela marile puteri permisiunea de a se stabili definitiv în Ungaria și de-a pregăti terenul pentru proclamarea fiului ei Otto de Rege al Ungariei.

Noul mărci poștale. Direcția generală a poștelor a pus în circulație noui mărci poștale de 3 lei în culoare cărămizie și de 5 lei în culoare sepie.

Măsurile contra partidului Radici

Un discurs al d-rului Koroșetz, șeful partidului sloven.

Zagreb, 12. — Partidul populist sloven a ținut o întrunire la Marburg în vederea organizării sale pentru alegerile din 8 Februarie. Președintele partidului d-rul Koroșetz a rostit cu acest prilej un discurs cărui i se atribuie o importanță deosebită.

El a declarat că prigoana contra partidului Radici, ordonată de guvernul Pasici, va da rezultate opuse celor așteptate de guvern. Dacă există disidenți în sânul partidului republican croat, experiențele de acum îi vor vindica. Tânărul croat va merge liniștit la urnă și va dovedi că politica făcută la Belgrad a calculat greșit. Dacă alegerile nu vor fi favorabile lui Pasici și dacă se va ajunge la o dictatură, atunci va trebui să se procedeze la alte alegeri, cari vor aduce desigur liberarea de pan-sărbism.

„Noi slovenii, a continuat Koroșetz, vrem să fim liberi și să procedăm așa cum ne tale căm. Să dăm croaților ceea ce li se cuvine, și să nu dăm sărbilor mai mult decât li se cuvine”.

Belgrad 12. — Radici și partizanii săi arestați au ales ca apărător pe fostul ministru de externe Trumbici. Acesta din urmă a trimis justiției un lung memoriu în care respinge afirmațiile decretului de dizolvare a partidului țărănist și cere punerea în libertate a celor arestați și reluarea activității partidului croat republican.

Ziarul „Rieci”, organul partidului lui Pribicevici anunță că Trumbici a solicitat eliberarea unui pașaport pentru străinătate; ziarul conchide din acest fapt că Trumbici are intenția să facă demersuri în străinătate în interesul clienților săi.

Arestarea fiului lui Radici

Belgrad, 12. — Cu privire la arestarea lui Vladko Radici, fiul lui Ștefan Radici, poliția bănuiește că el a încercat să ajute pe țărani pentru liberarea tatălui său. Tânărul Radici a declarat la interogator că el a plecat la țară din motive familiare. El se află deocamdată în arestul poliției.

Desmintirea tratatului Radici cu Ungaria

Budapesta, 12 — Din sursă oficială se declară că știrea din Belgrad cum între Radici și guvernul ungar ar fi fost încheiat un tratat cu privire la Voivodina, este absolut nefundată.

România și raportul experților Conferinței dela Paris

— Relatarea oficială —

„Viitorul” publică următoarea relatare:

„Experții administrativi ai conferinței dela Paris au introdus în raportul prezintat în ziua doua a conferinței un paragraf în care se exprimă regretul că România n'a iscălit convenția dela Insbruck.

„Se știe că această convenție privea repartiziunea datoriei fostei monarhii austro-ungare asupra statelor succesoare în special în ceea ce privește titlurile deținute de statele aliate.

„România a refuzat să iscălească această convenție până când nu se va fixa și cifra repartiziunilor datorite de Austria și Ungaria și la cari România are dreptul.

„Această chestiune neîntrând însă în competența experților administrativi și nefiind la ordinea zilei, delegația românească a intervenit — cu drept cuvânt — pe lângă d-l Clementel, ministrul de finanțe al Franței, protestând contra introducerii neobișnuite a acestui paragraf.

„D-l președinte al conferinței a dat deplină dreptate delegației române și spre a-și manifesta simpatia față de România, a propus chiar în ședința plenară suprimarea acestui paragraf — ceea ce s'a admis în unanimitate”.

Situația agricolă. După știrile date de ministerul agriculturii, în toată țara situația câmpului e bună până acum. Umezeala pământului a ajutat încolțirea semințelor în bune condițiuni. Zăpada căzută s'a topt aproape în toate părțile, fără de o mica parte din nordul țării și la munte, unde tot mai este. Sunt localități în Ardeal, unde fiind timpul favorabil, oamenii au semănat g. au.

Ora 3 d. a.

Ultime știri

Partidul național român în Basarabia

— O mare întrunire. —

Fruntașii Partidului național român au ținut Dumneacă în comuna Rezeni (județul Chișineu) o mare întrunire publică, participând un număr mare de săteni din comunele Rezeni, Țipala, Gherești, Cighirleu, Teraclia, Baciol și altele.

Au vorbit d-nii avocați N. Leacu, explicând programul partidului și viitorul plan de guvernare; fostul ministru Dimitrie Bogos, a făcut o largă expunere politică a situației actuale, iar fostul ministru Ionel Peivan a arătat că succesiunea la guvernare revine Partidului național român. Oratorul a trecut în revistă programele tuturor partidelor, arătând că Partidul național este centrul în jurul căruia trebuie să se grupeze toată opoziția.

Au mai vorbit alți numeroși oratori, fruntași ai comunelor relevând numărumirea sătenilor contra regimului actual.

Sătenii au manifestat pentru Partidul național. Întrunirea a decurs într'un entuziasm indescriptibil.

La terminare întreaga numerosă asistență s'a înscris în partid formându-se apoi un comitet din prețul comunei „Stângaci”, directorul băncii populare Alexandra Uatilor și alți fruntași și intelectuali din comunele anunțate.

O nouă gravă întorsătură în situația din Croația

Justiția liberează pe cei arestați. Radici rămâne însă arestat.

O telegramă din Zagreb primită la București anunță că Tribunalul de acolo a pus în libertate pe fruntașii țărăniști arestați afară de Radici, care este menținut în arest de teama provocării revoluției.

Tribunalul debătând confirmarea mandatelor de arestare, a găsit că acuzația de înaltă trădare nu este documentată — astfel că a ordonat punerea în libertate a celor arestați.

Radici este menținut arestat, fiindcă justiția se teme că va provoca revolta poporului prin agitațiile sale.

Știrea hotărârei Tribunalului din Zagreb a produs senzație și dezorientare la Belgrad. Guvernul caută noi dovezi de acuzație.

După știri particulare, situația merge spre o încordare teribilă. În Croația sânt vii turburări.

Lucrările conferinței dela Paris în ajunul unui acord.

LEAFIELD 13. — Se poate declara cu toată autoritatea că negocierile în curs la Paris între miniștri de finanțe aliați și reprezentantul Americii, progresează în mod excelent.

Comunicatul oficial asupra lucrării conferinței nu se așteaptă de cât după ce întrunirea conferinței principale va avea loc Marți. În vederea celor transpirate sunt mari speranțe că se vor putea înregistra rezultate importante la facerea raportului.

Sistemul de procedare prin ajutorul conversațiilor particulare s'a continuat și progresându-se destul de bine în toată direcțiunea, de fapt s'a ajuns la o înțelegere asupra tuturor chestiunilor de principiu. Punctele principale ale înțelegerii au fost transmise experților, cărora li s'au dat sarcina de a le pune sub o formă concretă.

Reprezentanții puterilor conducătoare, vor pune Marți la conferință, rezoluții etc. relativ la toate discuțiile, iar delegații speră că vor fi acceptate. Cancelarul englez al tezaurului Winston Churchill e atât de încredințat că se va ajunge la un acord general Marțea viitoare în cât pânuește a se înapoia la Londra Miercuri următoare. Totuși e posibil ca pentru unii din experți să fie necesar a mai rămâne în Paris având de lămurit câteva puncte mai mici.